

1

Wyciągi z Arystotelesa

Ueber d. Poetik des Arist. u. sein Verhältn. zu d. neuern Dramatikern. Von Fr. v. Raumer

(Jest to odbitka p. 135–247 u Abh. form. z wykr. dueta)

Warto. wewn. Poetyki Ar. wywotyw. rozd. zdan; jedni mieli ją za rzecz podzi. godną, inni za powierzch. i przewrot. Tę różni. zdań napotyk. już u dawniejsz. pisarzy jak Vossiusza, Vavassera, Daciera i t. d. ale Lekki. u nowsz:

Lessing Werke XXV p. 385 w Dramatur: Ich stehe nicht an zu bekennen (u. sollte ich in diesen erleuchteten Zten auch darüb. ausgelacht werden, dss ich d. Poet. d. Arist. für ein ebenso unfehlbar. Werk halte, als d. Elem. d. Euklid. nur immer sind. Ihre Grundsätz. sind ebenso wahr u. gewiss, nur freil. nicht so fassl. u. daher mehr d. Chikane ausgesetzt, als alles, was diese enthalten". –

2

v. Raum. p. 136 Przecia. A. W. Schlegel (üb. dramat. Kunst II. 1, 82)

„Wen Arist. von d. Redekunst nur d. d. Verstande, ohne Einbildgskraft u. Gefühl, zugängl. u. einem äussern Zweck dienende Seite gefasst ht; so kan es uns nicht befremd. wen er d. Geheimn. d. Poesie noch weit weniger ergründete, dieser Kunst, welche von jeden anderen, als ihrem unbedingten Zwecke, Schönes durch freie Dichtg zu erschaffen u. in d. Sprache darzustellen, losgesprochen ist.

A mowu inacz. Solger (Schriften II 543):

„Arist. ht nirgends gesagt, dass er d. innersten Gründe d. Kunst aufdecken wolle (ob er dies vielleicht mt Unrecht für unmögl. gehalten, geht uns hier nicht an); kurz er will nur ihre Gesetze aufstellen, wie sie sind. Wen er dieses nun zwar nach empir. Begriffen thut, ab. mt steter Beziehg auf das, was d. Kunst vor allen übrig. Erschein. unterscheidet u. folgl. mt stiller Voraussetzg eines höhern Grundes, so ist dageg. nichts einzuwend."

Kosmolo. Aryst.

(Porów. Zeller II. 2. p. 431 sq. wyd. 3e 79)

Ar. pierw: oświad. że świat ten nigd. nie powst. i nieoz. kwiat będz. – Cic. Acad: II. 38. 119 –

Jeż. bow. siła światotwór. wiecz. jest i nie zmien. – musi takż. świat, jej dzieło, być również daw. czyli bez począt. Ani części jeg. mogą podleg. zmian. – Phys. VIII. 1. a 20 sqq.

Nieb. nie powst. i jest wieczne. – de coelo I. c. 10 – 12 – Począt. i niekoniecz. się wykl. ut, tak samo brak począt. a koniec –

zob. De coel. I. c. 12.

Jeż. prim. movens jest niezmien. może jego działan. na świat tyl. być jednej: czyli nie moż. raz. tworz. raz. burzyć. – Z. p. 434.

To samo wym. i niezmienno. materyi, z któr. zmiert. się niebieskie sfery i gwiaz. – Z. 433))

Z. 434

Świat rozpa się na dwa rodzaje wierów. polo. o char odmienn. naw. przeciwn.; świat ziem. i nieb.

Gwiaz. maj. natu. niezmienn. a ruchy regular bez wyjąt.; ale wszyst. na ziemi jest zniko. i zmien. Są to dwie dziedzi: podleg. prawom odmienn. (Z. 434)

Wszyst. ciała przyro. są zdol. odbyw. ruch w przestrz. Każ. ruch w przestrz. odbyw. się alb. w prost. linii albo w kole alb. złożo. jest z tych dwóch kierun. Oczywi. ten trzeci ruch pochod. a dwa pierw. są pierwo.: t. j. ruch na kole środk. jakieg. odbyw. się albo zmierz. w prost. linii czy do środka czy od nieg. oddalaj. się. Wtedy muszą takż. być dwa rodz. ciał pierwo. których właści. są owe dwa rodz. ruch. pierwo.; ciała zaś któr. odbyw. ruchy złożo. muszą także być złożo. z owych ciał pierwot. Ciała ted. pierwot. pojedyn. są alb. tak. których właści. jest ruch w prost. linii albo tak. któr właści. jest ruch kolisty > De coe. I. 2. 268 b. 14.

Ruch w prost. linii moż. odbyw. się albo w górę alb. na dół t. j. albo od środ. do obwo. albo od obwo. do śrd. ciała. Którym one właści. jest, będą jakkolwiek przeciw.; będą alb. cięż. albo lekkie Ruch zaś koliś. nie ma żad. który by jemu był przeciw. bo porusz. się względ. w ten sam. kole od jedn. punk. do drug. Ciało zaś obdarzone takim ruch. nie ma sob. wła przeciw.; nie będz. ani cięż. ani lekk. ponieważ nie ma ani ruchu w górę ani w dół nie ma wogól. ruchu w prost. linii. Nie będz. now. przeciw.: mógł być obdar. takim ruch. bo gdyż otrzym. jed. z dwóch ruch: jako przeciw. swoj. natu. musiał b. drugi dost. się jemu jako właści. jego natu = co jest przeciw. zaś = De coe. I. 2. 269; c. 3, 269 b – 270 a = zob. Z. 436 n. 1 :—

Takie ciało nie moż. powst. ani zgin. nie moż.; nie moż. powiększ. się ani zmniejsz.; nie doznaiadz. cierp. ani żad. zmiany – De coe. I. 3. 270 a Metaph. XIII. 4. 1044 b. XII 1. 2. 1069 a. Z. 436

Wszyst. co powst. - powst. z przeciw., wszyst. co gin. - rozkład. się w przeciw. - Z. 436 no. 3 -
Wszelk. powiększan. się lub zmniejszan. jest dodaw. lub odejmow. tej mater. z któr. coś powst. Co zaś nie posia. takt. mater. poniew. nie powst. nie może ani powięk. się ani zmniejsz. Wszys części, któr. zmieniaj. się, także i widocz. powięk. się lub zmniejsz. - gdy. tego drug. nie ma, ani przemiz. być nie może.

Zob. Zell. 436 no. 4

Zet. przewa. i nest. uwa.

Gdyż nie tyl. przestr. pomię. nieb. a ziem. lecz także przestr. nieb. była napeł. powiet. lub ogn. to masa tych pierwiast. przy wielko. gwiazd a dalek. ich oddale. od siebie - masa tych pierw. w stosunk. do reszty pierw. była tak nieproporcjo. że te nie mogłab. zachow. względ. niej równowa. lecz zost. b. pochłon. Wogól. stosun. ilości. międ. pierwiast. daje się tyl. utrzym. jeśli przestr.

niebios. wypełnia. jest ciałem różn. od wszyst.
pierwiast. Z. 437 no. 1 - Meteoro. I. 3. 339 sq

Eter

Ten pierw. jest wyż. nad wszel. zmian. - poniew.
w przeszło. jak dale. sięga tradyc. nigd. nic nie
wiedz. o żadn. zmian. czy sklep. nieb. czy jego
części - de coelo I. 3. 270.

Taka była też wiar. całej ludzk.

Dla teg. wszyst. lud. niebo bog. wyznacz.
za mieszk. jakoby było nieśmier. i bosk. natu.

Jakie. nazw. eteru = ἀεὶ θεῖν - ozna.
obieg per prawny koli nieb - - Z. 437. n. 6 dodaje

Eter wyróż. się od wszyst. inn. pierw.
zob. Z. 437 n. 7 = ὁ πρῶτον στοιχεῖον -
on bez sprzeczno. w sob. i bez zmia. stoi nad
walką element.; te należ. do ziemi on do nieb.
sięga; z nieg. utwo. są sfery nieb. i gwiaz.; on jest
czemś bosk. w istnie. ciałem = Z. 439 - no. 1 =

Cztery pierwiastki

różn. się przedewszyst. od Eter. tem, że im właśc. jest ruch prostoliny; Eter. zaś ruch kołowy. Ruch prostolin. jest podwój. i przeciw.: albo do środ. alb. do obwo; alb. w górę alb. na dół.

Co z natu. swoj. porusz. się na dół, jest cięż.; co w górę, jest lekk. Zat. pierw.: zostaj. pod przeciwień. ciężko. i lekko. a to przeciwień. nie sprowad. się do ilości. różn. wielko., figu. materac. lub gęsto. lecz jest pierwo. i jakość.

[cf. p. 7] Właściwo. pierwiastków nie daj. się ani z Plat. i Demokr. tłum. przez przyjmo. materi. atomów ani, jak rob. dawniejsi fizy. przez wewnętrzn. lub zgęszczen. jedn. i tego sam. pierwiastka.

! Co do Pla. i Demo. zob. Z. 408

co do dawniejsz. fizy. przyjmuj. tylk. jed. pierwiast. nie potraf. wytłumacz. różni. międ. cięż.

a lekki – a przeciwień. pierwiast. sprowadz. do różni. większości – de coelo III. 5. IV. 5. Met. I. 8 _ Z. 439 –

Ale Aryst. jakościowe różni. pierwiast. wyni. z przeciwień. prostolinijn. ruch. i miejsc przyrodzo: Poniew. ruch prostolin. tak samo jest pierwo. jak ruch kołowy, mu[s]i być pew. sie. Ktory zaś onego z natu. jest właści. Poniew. zaś głów. odby. się w dwóch kier. sob. przeciw. musi. przyj. przedewszyst. dwa ciał: z któr. jed. z natu. swoj. dąży. ku dół, drugi w górę; tamten zdąż. do środ. ten do obwo. świa. [cf. p. 7]

Międ. niemi może. przyj. coś pośrednie: a ten pośred. ruch będz. podwój.: alb. więc. zbliż: do ruch. w gór. alb. do ruchu ku dół. Pierw. dwom kier. odpow. dwa ciał: ziemie i ogień; a drugim dwom woda i powiet.

Ziem. jest bezwzglę. cięż. i zaw. bez lekko; ogień bezwzglę. lekki i zaw. bez ciężko; Ziem. dąż. do środ. i spada pod wszyst. ciała;

ogień zdąż. bezwzględ. do obwo. i wzno. się ponad wszyst. inne ciała.

Woda i Powie. są tyl. względ. cięż. i względ. lekkie. Woda cięż. od powiet. i ognia, ale lżej. od ziemi; powiet. cięż. od ogn. ale lżejsz. od wody i ziemi. Ogień z natu. swoj. – chyb. że zost. pod ruch. jakimś gwałtow. nigdy. nie spada do miejsc. które zajmu. powiet., ani ziem. nie wzno. się do miejsc. któr. zajmuj. wodę. Ale powiet. i wodę spadaj. do niższ. miejsc, jeśli mater. które je zajmow. zostało usunięt.

Z. 440 n. 2

Ziem. wszęd. jest cięż. wodę wszęd. z wyjąt. gdy znajd. się w ziemi; powiet. wszęd. z wyjąt. w ziemi i wod. – ogień nigdy.

Z: 440 n. 3. 4. –

Ciało, któr. zanurz. w powiet. od drug. będz. w powiet. cięż. a w wodz. lżejsz. ... n. cent. drzewo będ. lżej. od centna. ołowiu

De coel. IV 3–5 – Z. 441 no 1.

Teraz inne argum. dowod. że par tyl. czterey pierwia: od począt.

Z. 441 no. 2. !!

Wszyst. cia: podpad. pod zmysł. są chwyt. przymiot. żeś oraz, obiezw. się ze pomo: dotyku - sprowadz. się do czter. jeśli opuszcz: ciężkie. i lekko = Z. 441 w. 3

a) ciepło b) zimn. c) suchość, d) wilgoć =

De gen. et corr. II. 2. 329 . Z. 442 no. 1.

Pierw. dwa przymio. są czyn; drug. dwa bier.

Meteor. IV. 1. init. - Z. 442 n. 2.

Układ. czterey te przymio. w pary i odrzuci: dwie pary niemoż. otrzym. czterey moż. kombi: w któr. zaw. wchod. jedna bier. jedna czyn. poniez w post. czterey osz: pierwia. czyli pierwiastki.

zob. Z. 444 w. 3 !!

ciepło i suche = ogień

" i wilgo. = powie: [gen. et corr. II. 3. 330

zim. i " = woda

" i such. = ziem. - Gen. et corr. II. 3. Meteo. IV init

Z tych cztér. pierwia. układ. się wszyst. ciał. złożo.
one wydziel. się z wszyst. ciał. ina nie wszyst. ciał.
rozkład. się — de coel. III. 3. Met. V. 3

2. 442. n. 3 —

One zaś dowód. swoj. pierwotno. tem, że wprawd.
jedn. przecho. w drug. ale żadn. innego ciała. rzeczy.
nie wydziel. się — de coel. III. 3. 302 a —

W każd. wiele złożon. na ziemi wszyst. są
zawar. — de gen. et corr. II. 8 —

W codzienn. doświad. nigd. nie zjaw. się czysto
Gen. et corr. II. 3. 330 —

2. 443. no. 6 —

pierw. ogień nie jest to sam. co płom., ten
raczej jest wzmożen. czysto, jak lód jest
wzmoż. zim. przebyw. w wodzie. ogień jako
pierwsz. jest to subst. czysta lub czyst. i
such. ewapora: — Gen. et corr. II. 3. 330

2. 444 no. 1 —

płom. zaś nie jest to subst. twór. lecz zjawis.

powst. przy przechodz. wilgo. w such. (powiet. i ziemi)

Meteoro. II. 2.355

Też. zaś każd. pierwia. własn. są dwa przymio:

jedna zaw. jest zasadn. i dla ziemi sucho, dla

wody zimno, dla powiet. wilgoć (płynność), dla

ognia ciepło. Gen. et corr. II. 3.331.

Z. 444 no 3.

Ponieważ dalej każ. pierwia. ma jed. przym. [Zef. p. 13]

czynn. i jed. bierna, wszystk. muszą na siebie działać

i od sieb. cierp., ponadto mogą zmieniać się całkow.

i jed. przechod. w drugi. — Gen. et corr. II. 2.329 Z. 445 n. 2.

Każ. pierw. przecho. w każd. inny, bo

wszyst. co powst: staje się z swego przeciw. i zamie.

się w przeciw. Wszyst. zaś pierwia., jako każ.

przymio. stanowią różn. (ciepło - zim., suche

- wilgo.) są sob. przeciw. Im mniejsze to

przeciwień. tem trudniej i wolniej; im mniej

mnied. lub słab. to przeciwień. tem łatwiej

przechod. jedn. w drug. Zat. trudniej i wolniej,

16

jeść. dwa pierwia. swemi istotn. przymio: (a każdy ma ich dwa) twor. przeciwień. jak (niż) gdy mają jed. przymio. wspól. a tyl. pod względ. drug: się sob. przeciw. – K. 445

W pierw. raz. zmia. jedn. przymio. w jed pierwia. dokonywa przejście w drug. pierw. – w drug. razie pozost. tyl. pierwia. stoi: w środ. międ. jedn. a drug. a dzięki nowa przemia. moż. przekształ: ten pośred. pierwsz.

Np. zimno wody zmoż się – pozostaj. powiet. a gdy taki. wilgo: współ. wodz. i powietrz. zniesio. zost. pozost. ogień.

Jeśli wilgoć z wody zmoż się, pozost. ziem; żeb. jedn. z ziemi pozost. ogień, moż. być zniesio. zim: współ. i ziemi i wodzie.

Przechod. zat. pierwia. którychb przeciwień jest zupeł. tyl. pośred. jed. w drugi przypośred. zaś te pierwia. któr. zostaj. w niezupeł. do neb. przeistoczeń. L. 445:

Ogień bezpośred. przecho. w powiet. lub ziem.; pośred. w wodę; Powietrz. bezpośred. w ogień lub wodę, pośred. w ziem. Woda bezpośr. w powiet. lub ziem.; pośred. w ogień. Ziem. bezpośred. w wodę lub ogień, pośred. w powiet. Gen. et Corr. II. 4.

Wzgęd. pierw. twor. – jak już uczen. Heraklit. a pot. Platon = Z. I. 629. II a. 680 – jedną całą; jedno koło w sob. zamkn. powstan. i zagin. Gen. et Corr. II. 4. p. 331 –

Którego ogniw bezustann. przecho. z jedn. formy pierwo. w drugą, ale w tej nieprzerw. przemian. zachow. stale przew. swojej przewagi; przy wzajem. przemian. mater. zachow. te sam. formy i te sam. proporc. ilości =

Z. 446 uw. 4 –

Meteor. II. 3. 357 sq/

Z. I. 2. 576 – 620 –

Jeden świat

Poniew. każd. cia. ma swoj. miejs. przyrod. a na tem poleg. isto. jego – musi to ciało: jeżeli żad. nie natur. przyczy. nie przeszka. – zdąż. do teg. miejs. Ziem. do środ. eter. do obwo.; inne pierw. w przestr. międ. pierw. a drug. Z. 446

Nie moż. zaś być więcej, prócz jedn. okoli. odpowied. eteru, ziemi i t. d. Dla tego też nie może być więc. prócz jedn. świat. Ani pomyśl. nie moż. że poza tym świat. ciało jak. gwałt. jest zatrzym. bo musia. by być gdzieś ciał. w jakie. miejs. a to miejs. byłob. wted. przyrod. miejsc. inn. ciał. Też zaś wszyst. ciała mają w tym świe. miejs. swoj. nie moż. poza tym świat nie być ani ciał. żad. ani żad. przestrze.: Z. 447.

Bo przestr. jest tyl. to, gdzie ciał. znajd. się lub być moż. – de coelo L. 8. et 9 p. 278 b.

Inny dow. za jedn. św.

Gdyb. było wsz. świat. musiałob. także być wszy. pierwsz. poruszycieli których musielib. jedn. i tego. sam. być rodz. a róż. się tyl. mater. Pierw. zaś porusz. nie ma w sob. żadn. mater. może być przeto tyl. jed. Zat. i św. być musi jeden, który odbier. odwięz swój ruch ciąg. i wieczny — De coel. I. 8. 277 b, Met. XII. 8. p. 1074 Z. 447 no. 2!! !!

Zarzut: Prz. św. jak każ. post. obejm. wielość.

Odpow: byłob. to prawd. gdyb. po ze św. było jaka mater. w któr. to pojęc. w osob. urzecz. się. Ponieważ jedn. obejm. całą mat. musi koniecz. być jedn. w swoim rodz. choć z. odróż. sam. to pojęc. od jego urzecz. określona. De coel. I. 9. cf. Z. 212. n. 4.

Nie może być ani teraz wiel. św. ani kiedy ich nie było — ten nasz św. jest, jed. i jedyn. i doskon.

De coel. I. 8. 279 — Z. 147 n. 4.

Kształt świa:

zależ. jest od natu-pięczi pierw. Ponie. jed-znich ma ~~kształt~~ ruch koło, inne ruch prostolin. rozpad. się one na dwie dziedzi W jedn. panu: ruch koło - dziedzi-eteru w drugim ruchy na dół i w górę - dziedzi. ostev-elem. W obu dziedzi. układ. się pierwia. w kształ. kuli - bo kaz. mater. zdąż. do przyrodz. jej miejsca - każd. zaś miejs. oznacz. jest przez swoj. odległo. od środ. świa. - będz. każ. mater. gromadz. się w równ. odległo. do koła środ. świa - zat. w form. kuli. W środ. świa. spoczy. jako pełna kula ziemi - Z. 448

Kształt kuli z. ziemi - de coe. II. 14. 296-297 wyni: a) z formy cien. rzuco. przez ziem podczas zaćmien. księży - Z. 448 n. 1 -

b) z różn. gwiazd. ukazuj. się w niebi. gdy podróżu. się ku półno. lub południu.

c) że wolu-pedcj. ciała nie zdąż. ku ziemi w lin. równoległ. lecz pod równ. kąt. Z. 448 n. 1.

Kula ziem. w środ. świe. umieszcz. jest tyl. małej cząst. wszechśw. – Z. 448

bo a) De coe. II. 14. 297 = porów. Meteo. I. 3. 339 już przy mierz. już oddal. się ku półn. lub połud. zmien. się ogól. gwiazd. widział. (ukaz. się now. gwiazd.)

b) wedł. oblicz. matem. objęto. ziemi = 400,000 stady = 10,000 mil geogr. co jest bard. mało w porów. do wielko. sfer nieb.

c) zajmowanie: że ocean indyjs. i atlan. schodzą się w pobl. morza = Kolumb skorzy. z tej uwagi =

d) Stoi. daleko wyłkne: Z. 448 n. 2

Kula ziems. jest nieruch. a przeciw. zdan. treba uważ. w której kol. form. utrzymy. jest

bo a) ruch kolist. sprzeciw. się natu. pierwsz. ziemi. = Z. 448 n. 3 –

b) położ. ziemi w świe. wymag. aby była nieruch. bo jest środk. świa. Z 449 n. 1 –

c) nieruch. stwierd. doświad. – Z. 449 n. 2

Wydrąż. w powierz. ziem. zapeł. się wodą, której powierzch. taki. jest kształt kulist.

Z. 449 n. 3 - tamże

Naoko: wody i ziemi jako kule pust. ugrupo. się powierzch; ncoko. powierz. znowu ogień. Te dwa koła oraz Arz. Tarz. ponieważ. zupeł. pozne. wagi z wilgot. wagi z such. ...ie. się zpred. z któr. pierw. wydob. się z ziemi; - drug. z wody i z wilgo. ... się na powierz. ziem.

Such. wznosząc się do góry, wilgot. jako cięż. sped; dzieńte zpredn. górną, tą wzor. wgu atmosf: Z. 449 - no. 4.

Świat jest kulą

bo 'dolna część jego kulą jest, bowiem ciał. i niebo miało kształt kuli, ponieważ one tamte dolna części zewn. otacza i we wszystk. punkt. jej powierzch. zaś się stykają — De coelo II. 4. 287

Z. 449 n. 5°

ale także ziem. z nieb. nie może mieć inne kształtu De coel. II. 4

bo 1° koło jest pierw. i najdosk. formą musi zat. przypaść pierwsze ciału

2° ponieważ tyl. ta figu. może obracać się wewnątrz przestrz. któr. wypeł. — Z. 450 n. 2 !!

po za nieb. zaś nie ma przestrzeni.

3° ponieważ ruch nieb. jako miar. wszelk. ruchu, musi być najszyb. — najszyb. zaś ta jest, która odbywa się na najkrót. drod. — najkrót. zaś droga od tej. ziem. do tej. ziem. jest koło — Z. 450 n. 3.

Im zaś delikatniejsza i jednostajniejsza jest jego materia, tem doskonalsza będzie kula nieb. — Z. 450 n. 4

jak zreszta w najdoskonal. ciele mater. musi sto[?] się zaped. do formy, a wyni. z poprzed. czyn.

Z. 450 n. 5.

Ale mater. niebios zaped. wszyst. nie jest umiejsc. się do wszyst. gdzi. styk. się z ctnos. [?]

! ziemi Z. 451 n. 1

Układ Nieb.

powin. być bed. dwa[?] cały.

Z. 451 n. 1 -

Wszyst. ciał. nieb. porusz. się co dzień od wscho. ku zacho. na oko. ziemi - ale niedu. z nich w dwa[?]: okres: porusz. się w kier. odwrot. od

Z. 452 n. 1 - zacho. ku wscho. na oko. ziemi

Poniew. wole. obieg gwiaz. nie wydaw. się podzie. przeciwstaw. kaz. gwiaz. była poruszo. od jedn. lub kilk. sfer. wiec tego wymaga. się jedn. obieg wytwarz. wy kilka równości.

Z. 452 n. 2.

Sfery Anaxymandra

zob. Z. I. 1. 218 sqq.

przedstaw. się w ten spos: że z nieokreśl. prapierw. (ἄπειρον) wydziel. się (ἀποκρίνεσθαι, ἐκκρίνεσθαι) najprzód ciepł. i zimn. i rozdziel. się. Z ich pomieszcz. powsta. najprzód płynne = czyli konkret. pierw.: woda = (jednakże nie osta. jak u niem. Tal.) – Z. I. 1. 220 –

Z płynn. pierwia. kosmi. wydzieli. się nast. trzy substan. ~~twory~~: ziemia, powiet. i pierścień ognia: który cało: otacz. ułożone: kuli: kory – Z. I. 1. 221. 1–2

Z ognia i powiet. powst. gwiaz. gdy ognis: ziem: skorupa kosmicz. (kształtu kuli-?) pękła, ogień zaś zamkn. się w pochwach kołowych z powiet. zgęszczo. Z ich otwor. ogień wypływ. a gdy otwo. się zatykaj. powst. zaćmie. słoń. i księży.; z tych zmian powst. przemie. księż.: powst. Z. I. 1. 221 – 222

Przez otwór słoń. wypuszcz. się powietrz. ziemi a przez mniej powi. rozmiar. przestrzeń nieb. – księży. oplane. między wszech. świat. – Z. I. 1. 223

Przedtem powiedz. porównaj. gwiazd. w ten sposób. że porusza-
ich sferami - następ. wielkość. i oddale. gwiaz-
były bez. niedokł. oznaczyć - najczęś. stoi -
pod niem stoi. najpierw gwiaz. stoi. i planet -

Z. I.1. 224 wo. 1 - temat. n. 2 o

!! wielko: księży. i jego sfery i t.d. - !!

Myśl, że gwiazd. poruszaj. się za pomo. sfer.
z których ich ogień wyszedł - jest niejako matką
teor.: sferowej - i nadaj. mającą słow.: Ana-
ksymand. w dziej. astro - bo chciał pierw. wytłu-
regularno. ruch. i obieg. ciał nieb. za pomo.
przyczyn. mechani - Z. I.1. 226 +

Ziem. jest środ. świa - dlatego w równowad.
bo równie odległ. od wszyst. punkt. od grani-
świa - przez to dzien. powied.: w górze i na
dole zostaje jest przez antyte. zewnę. i wnętrze
Świat z półkul. najbliżej. płaszcz. ziemska
zawieszona się w kuli, której środk. jest ziemia-
ziemia jednak nie jest kulą lecz walcem o wypukł. ~~[illegible]~~
górn. powierzch. - Z. I.1. 226-227 -